

Woordvoering Referendum Asielopvang Raadsvergadering 20 februari 2025

Als PRO21 hebben we ons de volgende vraag gesteld: als we een referendum houden en daar komt een ja of een nee uit. Zou dat dan voor ons betekenen dat we een ander besluit nemen?

Waarom is dat de vraag die wij ons gesteld hebben?

Dat zal ik uitleggen. Als wij vandaag besluiten om te kiezen voor een referendum dan kiezen we ervoor om geen definitief besluit te nemen over de opvang van asielzoekers. Daarmee leggen we het proces stil, totdat er een referendum wordt gehouden. Zullen we net voor of net na de zomervakantie een definitief besluit nemen. In die periode wordt het referendum georganiseerd, zijn ambtenaren druk met de voorbereiding. Zal campagne worden gevoerd door voor- en tegenstanders, krijgen alle inwoners een stempas en gaan ze stemmen. En daarmee ontstaat de verwachting dat het advies dat uit het raadgevend referendum komt zwaar zal meewegen in het besluit dat we dan definitief nemen.

Wat levert dat advies ons op? Een uitslag van een stemming over het raadsvoorstel. Ja of nee. Een opkomstpercentage en een uitslag met een percentage voor en een percentage tegen. Maar weten we dan ook dingen die we nu nog niet weten? Want, we hebben een uitgebreid participatietraject doorlopen. Een participatietraject zoals ik dat in mijn tijd als raadslid, alweer ruim 10 jaar niet eerder heb gezien. Daarin lag eerst de locatiekeuze voor een grootschalige opvanglocatie voor. Dat werden na participatie met de samenleving vier kleinschalige locaties. En voor twee van de vier kleinschalige locaties heeft participatie met de buurt plaatsgevonden op basis waarvan nu plannen van aanpak voorliggen. Onze inhoudelijke mening daarover, die licht ik toe bij het volgende agendapunt. In dat participatieproces is input opgehaald. Konden mensen online aangeven wat ze vonden. Waren informatiebijeenkomsten, werden huis-aan-huis brieven gestuurd. Er stond informatie in de krant, online, op social media. En op basis van al die informatie hebben we als raad besluiten genomen. En dat was veel informatie, terug te lezen in participatie verslagen. En daarin zien we de verdeeldheid. We weten dat er mensen voor opvang zijn, we weten dat er mensen tegen opvang zijn. We hebben de redenen waarom mensen die mening hebben gelezen. En er is gesproken met de mensen die het meest direct geraakt worden door de opvang. En dat zal ook in het vervolgproces gebeuren. Als PRO21 constateren we dat we op basis van het uitgebreide participatietraject én onze kernwaarden, samen, open, dichtbij en toekomstgericht de informatie die we nodig hebben om een keuze te maken al hebben. En dat de informatie uit een referendum daar voor ons niks aan toe.

Dan is er nog de chaos en verwarring veroorzaakt door het verdeelbesluit van minister Faber. Waar we nog even konden denken dat wij als Nijkerk een uitzondering waren bleek dat de chaos en verwarring veel groter is, voor iedereen die het gemist heeft, zie het bericht van de NOS van gisteren. Want met dat verdeelbesluit ging het aantal op te vangen asielzoekers op basis van de spreidingswet voor Nijkerk van 278 naar 153. En zoals in de commissie al aangegeven. Het lijkt wel bewust. Om verwarring en chaos te veroorzaken. Om te bewijzen dat de spreidingswet niet werkt. En wat er straks in het nieuwe verdeelbesluit staat, hoeveel asielzoekers we dan als Nijkerk moeten opvangen. Wij denken dat niemand dat weet. En dat

maakt weer dat stel dat we een referendum zouden doen, het ook zo kan zijn dat we ons op wettelijke grondslag niet aan de uitkomst kunnen houden. En ja, het voornemen van het kabinet is om de spreidingswet in te trekken. Om de instroom te beperken, om iets te doen aan de doorstroom. Maar de maatregelen daarvoor zijn er nog niet. Plannen: ja, advies van de Raad van State: ja. Actie en daadwerkelijke besluiten die het oplossen: wij hebben ze nog niet gezien. Dus de mogelijkheid op een hoger aantal dan 153 bij een volgend verdeelbesluit is groot. En ook daarbij: met een referendum wekken we de verwachting dat we ook iets met de uitslag gaan doen. En vanuit dat perspectief kunnen we die verwachting mogelijk niet waarmaken.

En dan de vraag: wat doet een referendum met onze samenleving? We zien dat de afgelopen periode mensen hard gewerkt hebben om handtekeningen op te halen. Dat het aantal handtekeningen om een inleidend verzoek te doen gehaald is. En dat bevestigt ons beeld dat onze samenleving verdeeld is. In vragen die wij kregen over het referendum. Door reacties op sociale media. Maar een ja of nee vraag: dat is juist iets wat verdeeldheid in de hand werkt. Waarmee de discussie juist scherper wordt. Waarmee je voor of tegen bent. Er bij hoort, of juist niet. Waardoor mensen tegenover elkaar komen te staan. En waarmee de verdeeldheid tussen voor- en tegenstanders toeneemt. In plaats van een gesprek op zoek naar verbinding. Om elkaar te begrijpen, om te luisteren en om maatregelen te nemen die voor omwonenden belangrijk zijn. En juist dat zit in de plannen van aanpak die nu voorliggen. En we hebben gezien hoe dat op de locaties in Nijkerk is gegaan. Dus we zijn positief dat dat ook in Nijkerkerveen en Hoevelaken zo zal zijn. Om zo de invloed op de leefsituatie zo min mogelijk te maken of anders gezegd binnen de mogelijkheden zo positief als mogelijk.

Dat betekent dat PRO21 op grond van artikel 2, lid 2, onderdeel k, van de referendumverordening de bestuurlijke afweging maakt dat er dringende redenen zijn om geen referendum te houden.